

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ HIVATAL,

hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia,
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI ÉRTEKEZLET“-E
TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTI:
NAGY KÁROLY
REF. THEOL. TANÁR.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Hitbuzgóság és türelmesség.

Lehet-e valaki hű hitvalló, vallásának, egyházának buzgó, lelkes tagja anélkül, hogy a más vallásúakat megvetné, gyűlölné? Lehetséges-e, hogy a református, lutheránus, unitárius békességben éljen a katolikussal, a görög keletivel, vagy éppen a zsidóval?

Ez a kérdés egyike a legfontosabb *gyakorlati* kérdéseknek. A különböző vallású emberek békességes együtt élésének kérdése ez Falvak, városok, országok békességének kérdése. Sőt ennél is több: a családi élet békességének kérdése, ott, a hol férj és feleség, fiuk és leányok különböző vallást követnek — a egyes házasságokban.

Hitbuzgóság nélkül nincs vallásos élet, nincs erény. Pétert boldognak magasztalja Jézus, midőn erős hitéről vallást tesz; Pál buzgósága folytán többet dolgozik, mint a többi apostolok együtt. S említsem-e a magyar református papokat, kik a keserves időben buzgóságokkal, erős hitőkkel megmentik egyházunkat, hazánknak, nemzetünknek szabadságát? Csak a kösziklán, épült ház áll biztosan: csak az erős hitű embert nem lehet megingatni. A hithűség alapja az erényes életnek. Minden erénynek első föltétele az erős meggyőződés. A ki nem kételkedik abban, hogy a helyes uton jár, azt sem nehézség, sem más el nem tántorítja. Ezért az erős hit erkölcsi javulást von maga után. De hát hitünkhöz való ragaszkodásunk, egyházunk szeretete, vallásos buzgóságunk nem tesz szükségképen türelmetlenné?

Azok türelmetlenkednek legjobban, a kik kételkednek saját állításaik helyességében. «A ki vallást teszen én rólam. én is vallást teszek arról

az én Atyám előtt» — mondja Jézus. «Békesség a földön» hangzik az Idvezítő bölcsője felett. Kicsoda állítja, hogy a Jézus vallásában ellentétek vannak? Kicsoda állítja, hogy Jézus lehetetlent tanít? Hitének erejével világot hódít meg, de ki mutatja meg róla halvány jelét is a rajongó türelmetlenségnek? A buzgóság szeretetből fakad, a szeretet pedig türelmes. Bethlen Gábor buzgó kálvinista volt, de elment a más felekezeti templomba; kocsijába ültette Káldi György jezsuitát, pénzzel segítette, hogy kiadja magyar biblia fordítását. Igenis megfér e kettő egymásközt, sőt csak az a valódi keresztyéni hitbuzgóság, a melyik türelemmel párosul. A türelem jézusi jellemvonás, a református egyház mindig ápolta, bár sok áldozatába került, ezután is ápolnia kell. Hogy több keresztyén felekezet van, annak oka az emberi természetben rejlik. De ezek nem azért vannak, hogy egymást marják, hanem hogy nemesen versenyezzenek a közös célnak; az emberek üdvösségének munkálásában. *Magyar papnak nem szabad hűveit gyűlöletből oláh templomba küldeni;* ezzel vét nemcsak hazája, de a Krisztus vallása ellen is Kicsiny sziget vagyunk. Körülöttünk és közöttünk osztrák, cseh, tót, rác, horvát, szerb, oláh, szász és Isten tudja még mi. Hát szükség, hogy éppen mi dobjunk torkukba a magyart csak azért, hogy egyik másik felekezet több lelket számláljon? Nem uraim! Egyik egyház sem célja önmagának. *A cél: népiünk jóllétének, üdvének munkálása az erkölcsi erők kifejtése által.* Ne halászsunk, hanem növeljünk igaz keresztyén és jó magyar embereket Versenyezzünk igaz vallásos buzgóságban s legyen köztünk békesség! *Legyünk Bethlen Gáborok és Zrinyi Miklósok!*
Bíró Sándor.

Izmael.

«Sára pedig látá, hogy a Hágár fia csufulódo. I. Mózes 29. 9.

A bibliának ugyan még csak első lapjain vagyunk, de az események folyásában. már mit-egy 2000 esztendővel odább. Ezen időtájban volt a vízözön is, mely Noén és családján kívül, az egész emberi nemet elpusztította. Később megint elszaporódtak az emberek s hogy mindig együtt maradhassanak a Babel-tornyát kezdték építeni. Ez azonban nem sikerült nekik. Isten ugyanis azt akarta, hogy az emberek elszéledjenek s hogy az egész földet lakják.

Az emberek visszatértek az ős foglalkozáshoz: egyik része földművelő, a másik pásztor lett.

A pásztorember akkor, szinte olyan volt, mint ma valami független fejedelem. Juhai, tevéi, kecskéi szamarai ezer számmal s alattvalói, kik szolgáltak neki — egész sereggel. De csak sátrak alatt laktak, mert azonnal tovább kellett vándoroljanak, mihelyt a fűvet lelegeltették, vagy a kutak vizét kiitatták.

És egyébként sem volt rossz dolguk. Békés, csendes népek voltak és jó egészségben éltek. Kell-e ennél több?

Ilyen volt Ábrahám, a zsidók ősatyja Törzsének ura és gazdag fejedelme.

De Ábrahám még többet is kívánt. Nem volt ugyanis gyermeke s e mellett ő maga is és az ő felesége Sára is olyan öreg volt már, hogy e te-

kintetben letettek minden reményről. Ez pedig, különösen Sárát busitá, s egészen levertté és nyughatatlanná tette. Volt is oka reál! Ugyanis abban az időben sok rabló volt. Mit tegyen, mihez kezdjen majd, ha Ábrahám meghal s nem lesznek gyermekei kik őt megvédjék?

Mivel pedig az ilyen állapot gyakran felmerült, az emberek több feleséget is tartottak. Azonban mindig csak az első volt az igazi feleség, a második rabszolganő volt.

Ábrahám a viláért sem akart második feleséget is tartani, de maga Sára kérve-kérte erre. Volt Sárának egy szép rabszolganője kit Hágárnak hívtak s reávette Ábrahámot, hogy tegye ezt is feleségévé. Sőt még azt is megígérte, hogyha Isten, ebből a házasságból gyermeket ad Ábrahámnak, azt éppen úgy fogja gondozni, mintha saját édes gyermeke volna.

Igy történt aztán, hogy Hágár, daczára annak, hogy a Sára rabszolganője volt, az Ábrahám feleségévé lett s hogy fia született, kinek Izmael nevet adtak.

A mig Izmael kis gyermek volt, nem volt semmi baj. Jól folytak dolgai. Atyja ugy szerette mintha édes fia lett volna. Hágár pedig büszke volt reá s mindent megengedett neki. Még az öreg Sára is ugy beczézte, hogy mindent a gyermek akaratára hagyott. Oh, bárcsak jó vége lehetett volna a kényeztetésnek. Mert az éppen nem jó, ha a szülők gyermekeik iránt igen engedékenyek s gyengék velük szemben.

Egyszer aztán az történt, a miről Izmael még nem is álmodhatott. Sárának is született egy kis fiacskája, kinek Izsák lett a neve. Ez időtől fogva

TÁRCSA.

Tüzlángot vetni jöttem én el..

(Luk. 12. 49.)

«Tüzlángot vetni jöttem én el,
S várom, hogy immár lángol a
A megváltást hirdetni széjjel,
Atyám szerelme unszola.
Üröm pohár, keresztalálom
Még vár reám a Golgotán,
S atyám jobbán majd feltalálom
A fény hazát, pályám után!»

Mind fényesebben tündökölve
Ragyog az Ur vetette tűz,
A bérczoromra, zöld mezőkre, —
Sötétet, éjt, szét-messze üz.
Ez lett a tüzhely tiszta fénye,
A frigyét mely megszenteli,
S száll tenger-tulra, más vidékre,
És útja győzelem teli.

Oh égi tűznek szent sugára
Ragyogd be szívünk rejtekét.

Hogy bűneinket látva, bánva,
Itéletért álljunk eléd.
Hogy félelemtől megtöretve
Esengve nézzünk fel reád,
S a bűn-bilincset földre vetve
Térjünk egy új életre át.

Óh add Atyánk, hogy lánggal égjen
Bennünk a lélek és a hit!
Imánk a Hőreb bokra légyen,
S szeretet szítsa lángjait.
És majd, ha benned elpihelve
Lelkünk ragyogva száll feléd,
Engedd, hogy fényét más szivekbe
Sugárözönkét szórja szét.

Fejünk felett ragyogva, fénynyel
Angyalsereg vonuljon át,
A semmiségbe úzve széjjel
Sötét homályt, vak éjszakát.
Jelentsd ki lényed tündökölve,
Igasság napja, fény-király,
Vonj itt lenn mindent fényözönbe
Dicsőséged sugárinál!

(Hugendubel.)

Ravasz László.

egészen megváltozott az Izmael helyzete. Ábrahám ugyan még mindig szerette, de Sára már ki sem állhatta s a cselédek és idegenek előtt is úgy bántak vele, mint a hogy rabszolganő gyermekével szoktak. Izmael sorsa ettől kezdve, méltó lett részvétünkre. Hanem az is igaz, hogy alkalmazkodnia kellett volna új helyzetéhez s mindenek felett még jobbnak lennie. Ugyanis még mindig, sokkal jobb dolga volt, mint a többi szolgané- nek és édes anyja még jobban szerette, mint azelőtt. De ő nem volt jó. Irigylte s gyűlölte a szelid és szeretetreméltó Izsákot, pedig neki soha, semmitsem vétett. Oh, már megint az az utálatos irigység!

Mikor Izsák a három éves kort elérte s már járni és beszélni is tudott, eljött az ideje annak is, hogy édesanyja elválassza magától. Ábrahám egy nagy vendégséget tartott azon a napon, melyen Izsákot elválasztották. Milyen boldogan ült Sára az ő édes gyermekével az asztalfőn! Hágár és Izmael is az asztal mellett voltak ugyan, de annak legvégén s bizony, ügyet sem vetett rájuk senki.

Izsák volt a kedvence mindenkinék. Szabadon járt kelt ide és tova, apró lábaival most ehez, majd ahhoz tipegett s most ebbe, majd pedig a másik vendégbe kapaszkodott. Így jutott el, le egészen Izmaelhez. Ez pedig féltelökte a kicsi gyermeket s még az öreg Sárát is lenevette, hogy olyan büszke az ő fiacskájára. S ebből nagy baj lett. A mikor Sára meghallotta az Izsák sírását s meglátta, hogy még vele is csufolódik Izmael s ráadásul még Hágár is, a helyett, hogy

megpirongatná gyermekét — nevet annak csin- talankodásán: erősen megharagudott.

«Kergesd el azt a szolgálót az ő fajtajával együtt — szólott Ábrahámnak — mert nem lé- szen örökös a szolgáló gyermeke, az én fiammal, Izsákkal!»

Ez az eset nagyon elbusítá Ábrahámot. Eddig csendes békesség lakozott sátrában, de belátta, hogy nem lesz az ezután, mindaddig, míg a Sára akarátát be nem tölti. Különben maga Sára is bosszút állhatott magáért, mert akkora hatalma volt Hágár, mint rabszolganő felett, hogy még el is adhatta volna. De neki inkább az kellett, hogy szégyenszemre kergettesse el a háztól.

És így is történt. Másnap korán reggel fel- kelt Ábrahám s Hágárnak kenyeret és egy bór- tömlőbe vizet adott. Ez ugyanis bizonyosabb volt a töredékeny kőkorsónál. Pedig a vizre erősen kellett ügyelni, mert e nélkül, a pusztai sivatag- ban nem lehet megélni. Bizonyosan az utat is Ábrahám mutatta meg nekik, hogy merre men- jenek. Aztán megcsókolta Izmaelt s szomorogva tért sátrába vissza.

De Izmael még a bujdoklásban is mulatsá- got keresett magának. Ijjacskájával, nyilacskájával addig csatangolt erre is arra is, míg az utat egy- szer csak elvesztették. Mihelyt pedig csak kevéssé is kifáradt s kimelegedett, nagyokat ivott a töm- lőből a nélkül, hogy édes anyja tiltó szavára hall- gatott volna s ennek az lett a vége, hogy miután a víz oly hamar elfogyott, az égető szomj miatt elepedve, mint valami halott rogyott le a gyer- mek egy bokor mellé. Anyja egy kissé távolabb

Eltévedt bárányok.

II.

Másik eltévelyedett báránka *Cserey Mihály* volt, kit, mint Erdély egyik krónikását, úgy ismerünk a történelemből. Meg írta vala pedig Erdély történelmét I. Apafy Mihálytól 1712-ig. Munká- jában ő maga beszéli el eltévelyedésének törté- netét, melyet nem lesz érdektelen felújítanunk.

Történt pedig az eset ilyenképpen.

Cserey Mihály tanulását a székely-udvarhelyi református kollegiumban kezdette meg 1680-ban. Apja, Cserey János éppen akkor volt a fogarasi börtönben, hová a nagyságos fejedelem záratta vala, mert azzal vádoltatott, hogy részes volt a fejedelem elleni összeesküvésben. A fiu gondozása, neveltetése egészen az anyja vállaira nehez- zedett. Ezt a nagy, szülői gondot az udvarhelyi tanárokkal osztá meg az édes anya, midőn oda küldé fiát tanulni. Hol még az a kilátás is meg vala, hogy fia is az általa annyira szeretett refor- mátus vallásban nevedkedhetik fel.

A szegény szalma özvegy sokat járt, hogy férjét kiszabadíthassa Megmozgatott minden kö- vet. Így történt, hogy megfordult a csikszeredai pátéreknel is, a kik biztatták, hogy tudnak segí-

teni. Vele volt a kis fia, Mihály is, a ki éppen 12 esztendőös vala akkor.

Míg ő a főnökkel tárgyalt, tanácskozott, az alatt a barátok a fiut czellájukba vitték. Látták, hogy okos, értelmes gyermek, s csakugyan az is volt, mert — mint írja — a pap után a prédiká- cziót egyszeri hallásra, el tudta mondani. Rög- tön kivetették tehát a hálót, hogy elcsábítsák. Nem is ment nehezen. Megajándékozták szép ké- pekkel, olvasókkal, könyvekkel. A fiunak tetszett a dolog, mert még nem tudta, hogy ezek mit érnek.

De, meghagyták ám, hogy se anyjának, se tanuló-társainak, se préceptorának semmit. se szóljon a dologról, hanem mindent tarison záros helyen, titokban.

A terv sikerült, mert Cserey Mály olyan buzgósággal viseltetett a pápista religiohoz, mintha éppen abban született volna.

Az udvarhelyi ref egyháznak akkor tiszte- letes és tudós Veszprémi István uram volt a papja, a ki később püspök is lett. Az ő felesége, a tisz- teletes asszony járatos volt ahoz a házhoz, hol Cserey Mihály kosztban volt, az özvegy Szóts Istvánné házához. Egyszer éppen estvéli szürkü- letkor talált oda menni. A pápista templomban akkor huzták a takarodót, estvére. Mihály kikö- nyökölt az ablakon, mintha valamit nézne, de ez

ült le s nem volt ereje, hogy gyermekéhez közelségen, mert nem tudta volna elviselni annak a haldoklásban megepesztő kinjárt.

Isten azonban letekintett a szilaj gyermekre s megkönyörült rajta. Angyalával egy elrejtett forrást mutatott meg Hágárnak. Izmael ivott s jobban lett.

Izmaelt s érette az ő édes anyját is, azért üzték ki az Ábrahám házából, mert csufolódott.

Gyermekek! legyetek vigak a mikor akartok; nevésetek a mennyit tetszik; de sohase tegyétek ezt csufolódó, ros indulatból. Valahány-

nincs, nem lehet szó arról, hogy e macskakarmok előbujjanak és fájón bántsanak; de ha a szivben az irigység, guny, sőt még a gyűlölködés is ott lakik, akkor a macskakarmok előbujnak és — erősen sebeznek.

Az átalvető.

Egy kedves székely népmese szerint mikor Isten az első emberpárt teremtette, egy átalvetőt akasztott az ember nyakába. Az elől lógó zsákba

Maud hercegnő. Alexandra királyné. VII. Edvárd király. György yorki herceg. Viktoria hercegnő.
Albert clarencei herceg. (Elhunyt 1892-ben.) Luiza hercegnő.

VII. Edvárd angol király és családja.

szor — elég rég volt ez is — testvérem és én, egymással igen sokat ingerkedtünk, édes anyánk mindig közbelépett s csititgatott, mondván: «Na gyermekek, elég legyen már, mert még ugy fogtok csinálni, mint a macskák!» Ti bizonyára tudjátok, hogy mit tesz ez? Mikor a macskák egymással játszadoznak, egy ideig csak puba lábcskáikat használják, de ha játékközben felingerlődték, hegyes karmaikat is, melyeket egy pillanat alatt nyujthatnak ki újjaik begyéből. Ezek a karmok pedig nagy fájdalmat okozhatnak! . . . Hol a kedvesség és a szeretetteljes vidámság van:

embertársainak hibáit, a hátulsóba pedig saját bűneit helyezte el. Ez az oka, hogy az ember mindig jobban meglátja felebarátjának hibáit míg a saját tévedéseit sohase veszi számba, mert azok hátul lógnak a láthatatlan zsákban. Milyen nagy igazság rejlik a hegyi beszéd szavában: Ne ítéljete, hogy ti is ne ítéltessetek. Valóban bárhová is forduljunk, a hol három vagy négy ember összegyűl a kútnál vagy a fonóban, az uraknál pedig a kávéházban, kaszinóban vagy tea-estélyeken — mindenütt csak ezt az átkos ember megszólást hallhatjuk. Miről beszélnek a nép- és az

urak társaságában egyaránt? Elővesznek egy távollevőt, előszedik hibáit, kegyetlenül elítélik, a kis hibát megnagyítják, a légyből elefántot csinálnak, előveszik erényét s annyira kicsinyítik azt, hogy nem marad egy piczike jó belőle. Bizony még most is a nyakunkban lóg ez az átalvető, a melyben elől a mások s hátul saját hibáink vannak.

Fordítsuk meg az átalvetőt! Hadd lássuk jobban saját bűneinket, mert csak így lehet igazi javulásról szó. Ha megismerjük saját hibáinkat, akkor felebarátaink gyengeségei iránt is több türelmünk lesz. Vessünk saját szívünkbe, saját lelkünkbe mélyebb pillantást. Már egy régi pogány templom felirataként ott diszlett e mondás: Ismerd meg önmagadat! Valyon a biblia is nem ezt predikálja nekünk az első bűnesettől kezdve János jelenéséig? Nem arra figyelmeztet-e, hogy saját szívünket, saját lelkünket, saját érületünket ismerjük meg s tisztítsuk meg a rosztól? Valyon jó házi gazda az az ember, a ki csak a szomszédnak a házát nézi, hogy valjon nincs valami baj rajta s a sajátját figyelmen kívül hagyja.

Jézus Krisztus is szívünkre köti gyönyörű hegyi beszédében ezt az önvizsgálatot. *«Miért nézed pedig a szálkát, a mely vagyon a te atvád fiának szemében, a gerendát pedig mely a te szemedben vagyon nem veszed eszedbe? Te képmutató, ved ki először azt a gerendát a te szemedből és azután gondold arra, hogy a szálkák a te atyádfia szeméből kivesszed.»*

Király Béla.

alatt az Ave-Máriát mormolta és titkon keresztet hányt.

A papné észrevette, de se a házi asszony-nak, se a fiúnak nem szólott semmit. Hanem ott-hon elbeszélte a dolgot az urának.

Tiszteletes Veszprémi István uram rögtön elfogta a fiu préceptorát, Léczfalvi Bálintot és megparancsolta neki, hogy a fiut tartsa szemmel.

Léczfalvi Bálint legelőször a fiu ládájának a kulcsát kerítette meg, a mi egy ügyes cselofsággal sikerült is, anélkül, hogy Cserey Mihály észre vette volna. Mig aztán a gyermekek, a kollegium melletti, kántori kertben játszódtak, azalatt ő Szóts Istvánné szeme láttára kimotozta a fiu ládáját. Nagy ámulatára egy csomó szent képet, olvasót, imakönyvet, keresztet talált abban, a mit rögtön magával is vitt.

Cserey Mihály mikor hazament, keresi a kulcsot, hogy a ládába nyuljon. De nem kapja sehol.

— Ne keresd Mihály, mondja Szótsné, mert a kulcs a préceptorodnál van.

Cserey Mihály majdnem kétségbe esett e szavak hallatára. Rögtön tisztában volt, hogy immár kitudódott minden. Búsult, sirt . . .

Reggel azért, mint rendesen, iskolába ment. És, mintha semmi sem történt volna, felkereste préceptorát most is; az igaz, hogy egy kissé félve nyitott ajtót. Különösen megszeppent, mikor meg-

Apróságok.

A Szerencse.

(Parabola.)

Magas hegy tetején csábitóan, mosolygva és hivatogatóan ült a Szerencse. A mély völgyből két oldalról vezetett fel hozzá a kanyargós hegyi ösvény.

A meredek ösvényeken két alak igyekezett felfelé, keletről az egyik, nyugatról a másik.

A Szerencse, a mint megpillantotta a felfelé törekvőket átláthatatlan fátyolba burkolta magát s magában elhatározá, hogy azé lesz, a melyik előbb felér.

Hatalmas, napbarnította férfi az első, okos szemekkel, vigyázó tekintettel, nyugodt számitással. Allamférfi vagy kereskedő lehetett, vagy talán mindakettő egy személyben.

A másik szőke ifju, pirosuló arczczal, ruganyos léptekkel, a lelkesedés fényével homlokán; kezében lant. Költő

Vigyázva, lassan haladt az okos férfi, csak olykor-olykor pillantott felfelé, hogy el ne téveszsze az irányt, különben lábai elé nézve haladt lassan, de biztosan.

A Szerencse felismerve a két alakot, csak azt óhajtotta, hogy az ifju érjen fel előbb.

S úgy látszott: vágya teljesül. Gyorsan haladt az ifju. Lantja szólt, hangja oly búbájosan csengett. A fáradságnak semmi nyoma rajta.

Már-már a hegy csúcsára ér s a férfi még messze alant.

látta, hogy ott van Letényi professor és Veszprémi tiszteletes ur.

Köszön nekik illedelmesen, mire Veszprémi tiszteletes ur így szóla hozzá:

— «A mi te felőled való reménységünknek immár vége, holott mi tégedet, mint szerettünk, mint igyekeztünk tanítani és mint gyönyörköd-tünk a te időd felett való, szép tudományodban, jó erkölcsödben és religionkhoz való hűségedben: imhol, mégis elárultad igaz vallásodat és ama tagadó vallásra állottál».

Cserey látta, hogy a tagadásnak nincs helye, azért szépen elbeszélé, hol és mi módon tántorodott vala meg a mi reformata religionkban.

Erre a három tudós férfi, hogy meggyőzzék a mi szent vallásunk igazságáról, előtte egy hitvitát rögtönzött. Egyik közülök a pápista vallás védelmét vette föl, míg a más kettő szépen czáfolta azt és a szentírásból bizonyította be, hogy református vallás az igaz keresztény vallás.

A hatás nem maradt el. A szelid bánás mód, az okos beszéd egészen megváltoztatta a gyermek ifju gondolkozását. Az időtől fogva — írja — az isten megnyitá az én szívemet, és lassan-lassan meg kezdém ismerni a pápista religionnak hamiságát és úgy térék vissza az elhagyott igaz útra. De reám is nagyobb gondviselés volt azóta és vigyázás, mint annak előtte.

De ime, egy pillangó száll fel az ifju előtt, tarka szép pillangó fürdik a nyári napsugárban. Az ifju megáll, mintha leszegezték volna. Hosszan édesen bámulja a lepkét, aztán hurjába kap s dalt zeng a szép, a gondtalan lepkéhez. Majd önfelédten üldözni kezdi a szép pillangót, hogy elfogja azt.

A Szerencse aggódó pillantással kíséri lépteit s a mint pillangója után az ifju a mélységbe zuhan: egy sikoltással, aléltan dől a férfi karjai közé, ki ép' e pillanatban ért a csucsra föl.

(Schweiz. Fam.-Blatt)

(E. Lirsch.)

Ismeretlen társak.

A jó Isten az égben szép nagy családi ünnepet rendezett. Ott volt minden gyermeke: minden erény egy-egy bájos angyal képiben. Oly boldogan játszadoztak együtt az angyalok, hisz' mindnyájan ismerték, szerették egymást az édes testvérek. Egyszer csak észreveszi a jó Isten, hogy két angyal nem érintkezik egymással, olyan idegenül tekintenek egymásra, mintha nem is testvérek volnának. Kézen fogja őket s egymáshoz vezeti.

— Hát ti nem ismeritek egymást?! — hiszen együtt bocsátottalak a földre le.

— Azóta se találkoztunk, soha se láttuk egymást a földön, — szólnak egyszerre.

— Mi a neved? — kérdi az egyik.

— *Főtételény*, — felel a kérdezett.

— És a tiéd? — kérdi viszont.

Az esetet később anyjának is elbeszélték, a ki szerfölött örvendett, hogy fia visszatért az igaz, református hitre. Meg is maradt aztán ottan haláláig, mely 1756-ban következett be.

* * *

A csábitó, mint láttuk, ma sem pihen. Széjjel jár, mint az oroszlán, keresvén a prédát, kit elnyeljen.

Kasper Frigyet sokat, de nagyon sokat elnyelt már. Sok édes anya siratja eltévedt bárányát.

Hogy Kasper Frigyes felett az ő pásztorai miként örködték, azt nem tudjuk. De az bizonyos, hogy Cserey Mihályt, a másik eltévedt báránykát a hü lelkipásztori gondviselés hozta vissza és tartotta meg a nyájban.

Hogy is mondja csak János evangelista?

«Én vagyok ama jó pásztor és esmérem az én juhaimat, s azok is esmérnek engem. A jó pásztor az ő életét adja a juhokért.» (Jan. X. 11. 14.)

Székely Ferencz.

— *Háládatosság*, — felel emez.

Sírva borultak egymás nyakába, hogy az égben végre összetalálkozhatnak.

(Tuengenjeff.)

Mai képünkhöz.

Mai számunkban az angol királyi családot mutatjuk be a kedves olvasók előtt. Nem csak azért, mert hatalmas népnek az ura, de mert vörrokontság köti ide a magyar földhöz özv. br. Wesselényi Istvánnéhoz és br. Horváth Ödönéhez, mint Rhédey grófnőkhöz, egyházunk kiváló kegyes patronáihoz

Hazai krónika.

Gazdasági életünket új veszedelem fenyegeti. Németország a mezőgazdasági czikkek (állat, gabona stb. stb.) bevételét magas vámokkal akarja megnehezíteni. Nekünk nagy kérdés ez, mert Magyarországból körülbelül 76–80 millio forintra vittek ki eddig oda. Ha most oda nem vihetünk s eladó terményeinket Ausztriába visszük mind: még jobban lesz a terményeink ára. Ha pedig Németország ipari termékeit mi is megdrágítjuk védvámokkal: akkor csak az osztrák rossz iparcikkeknél csinálunk jobb kelendőséget, mert azok vám nélkül jöhetnek hozzánk. Bizony jó lenne már, ha saját gazdáink lehetnénk s külön vámokkal dolgoznánk Ausztriával szemben is. Önálló vámterület nélkül csak még rosszabb lesz a helyzete Magyarországon az iparnak is, a gazdának is.

Budapest népessége az utóbbi 10 év alatt 222:999 lélekkel szaporodott s ma 729:383 lélekre rug. Rohamosan emelkedik; de egészségtelenül fejlődik. Ennek bizonyosságául álljon itt az, hogy 19:322 üres lakás van ma Budapesten A háziuragság sem jár tehát minden gond nélkül!

Egyházi élet.

Nemes egyháztársadalmi munka foly, mint hírét vettük, *alsó-sófalvi egyházközségünkben* is. Az egyházközség tevékeny lelkésze *új. Péter Károly* kezét fogva a derék körjegyzővel *Szász Dénessel* és a buzgó tanítókkal, *Mirise Dénes* és *Szegedi Károlylyal Népkönyvtárt, Daloskört* alapítottak és rendszeres *Egyházi estéket* rendeztek. Igénybe vették a Földmivelésügyi miniszterium és E. M. K. E. támogatását. Könyvtárunk máris több száz kötetet tartalmaz; köztük a «Jó könyvek», a Méhner-féle «Magyar Mese-mondó», «Históriák és Nóták», az Atheneum «Mesekönyvtára», Gaál Mózes «Hazafias Könyvtára» és a «Koszoru» összes kiadványai, Jókai

kiválóbb történeti regényei stb. A rendes olvasók száma máris meghaladja a 110-et. A Daloskör 30 tagja buzgó vezetés alatt gyakran énekel ünnepélyes alkalomkor a templomban, azonkívül az egyházi énekek rendes oktatása is szép sikerrel foly. A protestáns néplapok közül a «Vasárnap», «Kis Tükör», «Téli Ujság» összesen 40 példányban jár. Az egyházi esteken foly az egyházi énekek begyakorlása, felolvasások közgazdasági, egyházi és vallásos kérdésekről. Ismertették a «gazdasági munkások országos segélypénztárát», a «Székely nép művelődési és gazdasági feladatait»; a «Gályarabok», «Vörösmarty-jubileuma», «A szegény asszony könyve» stb. czímen vallás-erkölcsi és hazafias felolvasásokat tartottak. Most folynak az előkészületek a gyülekezeti egyháztársadalmi szervezkedésre. Szóval derék és élénk munka van a jóra való székely községben az anyagiak és lelkiek tekintetében egyaránt. A munkára sikert, a derék munkásoknak kitartást kívánunk. Így van ez jól!

Necrolog. Sylveszter Domokos meghalt... Megdöbben az erdélyi kálvinista egyház e rövid, kérlelhetetlen szóra, mert nagyot veszített. Mint pap a legelső között tündöklött. Mint ember a szívekhez férközött, melyek most vérzenek utána. Hitével meggyőzött, szavával megbűvölt. Hú zászlótartója volt a Krisztus seregének, mint udvarhelyi, később vizaknai pap és szebeni esperes, míg végre Szászvároson f. hó 4-én este kiesett kezéből a fennen lobogtatott zászló. Korán szólott hozzá az Úr: «Jól van jó és hív szolgám... menj be a te Uradnak örömebe.» Lapunk szerkesztője apósát gyászolja az elhunytban. Hadd hulljanak a könnyek; a könnyebben vigasztalás van; biztató szívárnyat küldjön a jó Isten.

A több lelkeséssel bíró nagy egyházak sorsa foglalkoztatja újabban a ref. egyházi köröket. Szomorú tapasztalat ugyanis, hogy az olyan egyházközségekben, hol a hívek száma ezrekre vagy éppen tizezrekre rug, ha mindjárt több lelkes van is sem az egyházkormányzás teendői sem a hívek lelkigondozása nem megy a méltán várható rendben és eredménnyel. Anyagilag sem tudnak megfelelni a reájuk váró feladatoknak, lelkileg sem tudják kellő módon ápolni a hitéletet és egyháziasságot. Innen van, hogy éppen ilyen gyülekezeteinkben konganak a templomok az ürességtől, — kivételek a nagy ünnepek — és halásznak legtöbbit a vallásos szekták és pápisták. Hogy éppen ezek a legveszélyeztetettebb egyházaink, az ma már a statisztika által kétségtelenül be van bizonyítva És ez természetes is. A hol az egyházi élet gondozása csak a predikálás, temetés, esketés, keresztelés s azontul szinte semmi; a hol a lelkeszek közt a lelkigondozás területileg körök szerint megosztva nincs, a hol mindenik papnak minden egyháztagot gondoznia kell: ott — a gyakorlat mutatja — nem gondoz senki és semmit. Hogy ily körülmények közt a nyáj pusztul, a bárányókat ragadozzák a farkasok: az természetes. Előbb *Kolozsvár*, most *Debreczen* igyekszik e bajon segíteni az által, hogy minden

papnak megszabja a gondozandó kerületét (parochia). Így csinálják ezt a világ minden nagyobb gyülekezetében. S hogy ennek, hogy lehetnek sokhelyt éppen a papok ellenségei: ez az a mit nem lehet megérteni. Pedig úgy az egyház tagjaira, mint a papra nézve ez a jobb, kényelmesebb és eredményesebb. A papnak is csak így lehet komolyan venni felelősségét hiveiért. Vagy talán éppen ezt nem akarnák? Lehetetlen Hisz Isten előtt úgy is felelni fognak; hát miért ne felelhetnének a hatóság előtt is?! Fognak is. Mert ez csak így van rendjén. Hanem, hogy némelyek — mint halljuk — a *szószékből* izgatnak ez ellen: ez oly megfélemezés a templom, pap és palást méltóságáról, a mi szó nélkül nem maradhat. Nem jó a tüzzel játszani, mert saját házunk fedelébe kaphat s akkor hiába jajgatunk!

„Könyvesház.”

A Magyar Könyvtárnak most jelent meg februári sorozata, mely ismét hat számmal gyarapítja e kiváló gyűjteményt. Köztük van *Endrődi Sándor*, «*Ghitta. Az otthon világá*»-ból című novella kötete, a 212 szám, mely a «Kurucz Dalok» költőjét, mint igen jeles elbeszélőt, mutatja be a magyar közönségnek. A 211. szám *Faludi Ferenc*nek, a magyar stílus e nagy művészenek három spanyolból átdolgozott, érdekfeszítő elbeszélését közli a «*Téli éjszakák*»-ból. Kiadta *Radó Antal*. A 209. szám a finnek híres népéposzának, a *Kalevalá*-nak legszebb részét közli *Vikár Béla* jeles, költői fordításában. Ez a füzet a «*Lemmin-käijnen Runók*»-at tartalmazza a finnek csodaszarvas regéjét, s így legközelebről érdekli a magyar nemzetet. A 207—208. kettős szám *H. G. Wells* nek egyik rendkívül érdekfeszítő regényét közli, *Dr. Moreau szigetét*, *Mikes Lajos* fordításában. E regény, mint a *Világok Harca* és az *Időgép*, újabb remeke az angol kalandregény elsőrangú mesterének. A 210. szám a *Magyar Könyvtár* kiváló *Petőfi*-kiadásának egy újabb füzetét tartalmazza: *Petőfi élete és költészete* címmel. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta: *Somogyi Gyula*. A füzetet *Tull Ödön* képei díszítik. — A *Magyar Könyvtár* eddig megjelent 212. száma részletfizetésre is kapható. Teljes jegyzékkel ingyen szolgál minden könyvkereskedés. Megrendelhető egyes füzeteként is *Lamper Róbert (Vodianer F. és Fiai)* cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Buudapesten, VI., Andrassy-ut 21. szám alatt, és minden könyvkereskedésben. Egyes füzet ára: 30 fillér.

Vegyes hírek.

Fiume kibékült. A magyar királyság egyetlen tengeri kikötője Fiume évtizedek óta mohó étvágygal nyelte el azt a sok milliót, a mit a magyar állam befektetett. Hanem, a mikor néhány év előtt arról volt szó, hogy a magyar tör-

vények előtt a közigazgatási bíróság dolgában meghajoljon: akkor Fiume képviselőtestülete el kezdett rugdalódni, megtagadta az engedelmességet, a város olasz és horvát lakóit felbujtotta. üldözni kezdte a magyar szót és mindent, a mi magyar s azt kezdte követelni, hogy a magyar törvények csak akkor legyenek nálunk érvényesek, ha ők bele egyeznek. Szép szóval intették, hogy ne bolondozzanak; hanem miután nem fogott rajtuk az okos szó, felfüggesztették a képviselőtestületet s kormánybiztos intézte az ügyeket. Most megjuhászodtak s a nemrég véresszáju magyarfaló *Mayländer*t polgármesterré választatván, letette a magyar alkotmányra és törvényekre a hűségküti Szép tőle; de meddig fog tartani?!

Szászok fészkelődései. Még Br. Bánffy Dezső miniszterelnöksége idejében törvényt hoztak a helységnevekről, hogy végre a magyar, oláh, német, tót stb. egy hivatalosan megállapítandó néven nevezze a községeket. A szászok akkor e törvény ellen nagy deputációkat (asszonyokat is) küldöztek Bécsbe, de eredmény nélkül. Most a németországi mappa (térkép) készítőket kérik, hogy a magyarországi helységeket is német névvel jelöljék a mappáikon. Így lenne pl. Székely-Udvarhely «Szekler-Hofplatz.» Nő ugyan jól járna az a német vigéc (utazó), ki az etédi székelytől kérdezné az utát Szekler-Hofplatz felé! Hanem a szászok azért mégis fészkelődnek.

Carlyle, a nagy angol történetíró és vallásos lelkületű bölcsész ekként ír a *halálról*:

«Az ember életében a legnagyobb időpont nem mindig a halál, de környezetére és kortársaira nézve a legnevezetesebb. A többi időpontok mind átmenetek egyik látható állapotból a másikba; a napok, mikor beállanak, épp olyanok, mint minden más nap és csak éles szem tud köztük különbséget tenni; hidak, melyeken a sima országot megszakítás nélkül fut tova, mintha Rubikon nem is léteznék. A halál napja az a halandó sorsában, mely minden más naptól különbözik. Itt is van átmenet, vagy, a mint nevezttük, hid, mint más időpontoknál, most azonban az ivhajlás felén a zárókö a láthatatlanon nyugszik. — Átmenet ez a látható időből a láthatatlan örökkévalóságba...»

Mind igaz és szép, de azt ne feledjük el, hogy ama *zárókö*, melyen az ivhajlás nyugszik: a *Jézus Krisztus*. Az ivhajlás pedig nem más, mint a benne való hit. E nélkül a halál nem képez átmenetet az örökkévalóságba.

A betű megöl . . . Egy csiki székely gyilkosságot követett el. Megölte a felebarátját. Elvette a pénzét és kevés holmiját, mi között volt egy darabocská szalonna is. A gyilkosság péntek napon történt. Mikor az atyafi a vizsgálobíró elé került, a bíró azt kérdezte tőle:

— A pénzzel mit csinált?

— Azt elvettem, s elköltöttem.

— Hát a szalonát megette?

— Dehogy, olyan *nagy bünt* csak nem követtem el pénteken. Így van az, ha az ember a vallást a külsőségekbe, a böjtölésbe, bucsujárásba stb. helyezi. Mit is tanít csak Jézus? Nem az fertzéti meg az embert, a mi a száján megyen be,

hanem a mi kijön a száján. A mi pedig a száján kijön, a szívből származik. A szívből jönnek ki: a gonosz gondolatok, gyilkosságok. (Mát. XV. 19.) A betű megöl, a lélek az, mely megelevenít!

Hatvan keresztyén hitfelekezet, se több, se kevesebb. Ennyi volt Amerika vallásfelekezeteinek a száma, a hivatalos kimutatás szerint, 1900 év végén. Boldog amerikaiak, akár minden héten választhatnak egy új vallásfelekezetet!

Ezt is a Krisztus tanítja? A hol annyi-féle hitfelekezet van, mint Amerikában, ott természetesen, a Krisztus tudományáról való felfogás is, éppen olyan sokféle. De, hogy mindenik az igazság birtokában volna, abban kételkedünk. Mansas államban pl. egyik rajongó felekezet hívei és pedig az asszonyok úgy kedveskednek a Krisztusnak, hogy az utcákon levő pálinkás bódékat feldöntik, szétrombolják; a kocsmák vendéglők ablakait beverik. Egy csinos fiatal asszonynak, a ki száz ablakot tört be, szép albumot adtak és úgy tüntették ki. Csikágóban van egy olyan szekta is, melynek hölgyei megvetik az orvosi tudományt és csupán az Uristen gyógyító és büntető hatalmában biznak. Ezért a gyógyszerárak ellen hadakoznak, azokat rombolják. Ezt is a Krisztus tanítja? Aligha. Mi azért inkább szeretjük az asszonyt a családban, mint az utcán. Mert az utca a mily hamar felemeli, olyan hamar le is dobja. A csalót pedig csak emeli. V.

Az emberiség szaporodása a XIX. században. Szász esztendő a népfajok szaporodásában óriási idő. Az 1901-iki Európa egy kalap alá sem fogható ebben a tekintetben az 1801-ikkel. 1801-ben körülbelül 175 millió ember lakta Európát, 1901-ben 392 milliónál is több. A szaporodás a megkétszereződésnél is több, összevéve 124 százalék. Az egyes országok szaporodása a következő arányban történt: Franciaország lakossága szász esztendő leforgása alatt 31 millióról alig szaporodott föl 38 millióra, a mi, ha kiveszszük az 1801. óta elveszített területeket s a rajtuk élő lakosságot, 40 százalékos gyarapodásnak felel meg. 1801-ben ötödörösztét képviselte Franciaország Európának, most alig a tizedét. Anglia népessége 25 milliónyi gyarapodással 41 millióra növekedett ugyanazon a területen. A német birodalom, a melynek csak 1871-ben is 39 millió volt még a lakossága, ma 56 milliót számlál. Olaszországot ma már szintén 32 millió ember lakja, lakossága tehát majd megkétszereződött. Monarchiánk lakossága meghaladja a 45 milliót. Spanyolorzágnak 18 millió a lakosa, Belgiumnak és Hollandiának pedig 12—12 millió, pedig 1801-ben 5 5 millió volt csupán. Legnagyobb munkát a cárnak okoz népe megszámlálása, mert a minden oroszok cárijának jogára alatt 115 millió lélek reszket, tehát 81 millióval több, mint száz esztendeje. Százalékban kifejezve, a szaporodás itt 240 perczentré rug. Oroszországot kivéve, szembetűnő mindenütt a protestáns országok népének szaporodása. Mert a kath. Olaszország is csak azóta szaporodott, mióta az egységes olasz királyság kikiáltatott. V.